lauludest on oma korda saanud rahva suurtelegi hulkadele omaseks, on muutunud n. ö. uuemaiks rahvalauludeks. Tunduvalt on tema luule mõjustanud aga ka kaasaegseid ja hilisemaid eesti poeete, nagu Grenzstein, Bergmann, Lipp, J. Tamm, Juhan ja Jakob Liiv, Sööt, Anna Haava j. t. (vt. neid).

Eesti Bibliogr. asutise ja E Kirjand. Seltsi arhiivi andmed; E. Post. 1875, nr. 17 (J. Kunder), 1879, nr. 34; P. Post. 1879, nr. 3; Post. 1890, nr. 51 (nekroloog), 55, 57; SB GEG 1890, lk. 65; Живая старина 1890, отд III, 5—8, IV, 19—23 (I. Smirnov); J. J. Mikkola, Berührungen zwischen d. westfinn. u. slavisch. sprachen (MSFOu VIII, a. 1894), eriti lk. 10—21; Post. 1895, nr. 96; Hermann, E. kirj ajal., 471—73; Valgus 1906, nr. 140 (K. A. Hermann); Linda 1899, lk. 11 j. (A. Jürgenstein); V. Reiman, Kivid ja killud I (1907), lk. 69—71; Kampmann, Peaj. II[1], 140—48; E. Kirj. 1915, lk. 129—50 (A. Jürgenstein), 150—53 (J. Jõgever), 152—70 (M. Kampmann), 170—208 (J. V. Veski) [kõik mainitud art. koos ka eraldi: Dr. M. V. 25. surmapäeva mälestuseks, Tartu, 1915], 1924, lk. 271 j., 558 j., 1925, lk. 208 (V. Kurrik), 1927, lk. 642—44 (K. Mihkla), 1928, lk. 415 j., 421 (F. Pettai); J. Kalima, Die ostseefinn. lehnwörter im russischen (MSFOu XLIV, a. 1919); Tietosanakirja X (1919), vv. 1073—74 [Y. W(ichmann)]; Ridala, E. kirj. ajal. II (1925), lk. 63—80; A. V. Kõrv, Värsimõõt Veske »Eesti rahvalauludes« (*Acta et Comm Univ. Tart.* B XIII$_3$, a. 1928); Tartu Õpetajate Seminar 1828—1928 (1929), lk. 110 j.; H. Prants, Eesti kaubalaeva-selts »Linda« (1913); Ed. Roos, Dr. M. Veske ortograafilised uuendused (käsikiri, Tartu ülikooli filos. seminari rmtkogus). *A. S-te; H. Kr.*

VESKI, Johannes Voldemar, keeleteadlane ja seltskonnategelane, sünd. 15. VI 1873 Tartumaal Kudina v. Kaasiku talu omaniku, klk.-s laialt tuntud seltskonnategelase Gustav V. (1849—99) vanema pojana, astus sügisel 1887 H. Treffner'i eragümnaasiumi Tartus, mille lõpetas a. 1896. S. a. sügisel astus V. Tartu ülikooli, esialgu vanemate soovi mööda usuteaduskonda, kuid siirdus sealt peagi loodusteaduskonda Oma peaõpingute kõrval leidis V. mahti kuulata ka eesti keele loenguid lektor K. A. Hermann'i (vt.) juures, mis edasi arendasid tema huvi keelte, eriti emakeele vastu. Üliõpilaspõlves saatis ta J. Hurdale (vt.) Wiedemann'i sõnaraamatu II trüki kavatsetava täiendvihu jaoks suurema kogu eesti-saksa sõnu, mis kogutud rahva suust ja kirjandusest. Ülikoolis õppides teenis V. omale ülalpidamist H. Treffner'i gümnaasiumi õpetajana, kooliorkestri juhatajana ja kooli ning internaadi inspektori ülesannete täitjana. Ka kuulus ta sellesse väljaspool organisatsioone teotsevasse üliõpilasteringi (R. Aavakivi, J. L. Jürgens, M. Pung, E. Dolf, A. Alver, J. Jaakson, K. Päts, C. Tam-Stamm j t.), kes korraldas pikema aja kestel Tartus »Vanemuises« M. Martna juhatusel, »Karskuse Sõbras« V. juhatusel pühapäeviti, hiljemini jalgrattasõitjate seltsis »Taara's« kesknädalati rahvalik-teaduslikke ettekandeid järgnevate läbirääkimistega ja küsimiste-kostmistega. Kui sama ring (kuhu väljastpoolt kuulusid ka M. Martna ja Ed. Wilde) asus trükki toimetama koguteost »Lõbu ja Teadus« (1898—99) ja 1900. a. kuukirja »Rahva Lõbulehe« käima pani, töötas V. seal kaastöölise ja keelekorrektorina. Isakodust rohke huvi muusika vastu kaasa toonud, oli V. m. s. (ühes F. Karlson'iga, A. Alver'iga) ka Miina Hermann'ile ta laulukoori ellukutsumisel ja edasisel tegevusel vaimliseks toeks, teotses üliõpilaspõlves »Vanemuises« laulukoorijuhina (1898—99), »Karskuse Sõbras« laulu- ja näitejuhina (1899—1900), kuna ta »Taara's« juhatuseliikmena mitmekesiselt tegev oli (pidude korraldus, laulukoori juhatus, kõnede pidamine j. m.). 1899. a. kevadel katkestas V. õppimise ainelistel põhjustel ülikoolis, jäädes esmalt ainult koolitöösse, siirdudes hiljemini ainelistel põhjustel aga Harkovisse (1900—01) tulukamale pedagoogilisele tegevusele, millega ta juba enne abituuriumigi lühemat aega Peterburis oli elatist teeninud (saksa kiriklikus kasvatusasutises Katharinenasyl). Nov. 1901 kutsus K. Päts (vt.) V. Tallinna vast-asutatava uue päevalehe »Teataja« toimetusse, kus ta toimetuse sekretärina, näitemängu- ning muusikaarvustajana ja lehe korrektorina ametis püsis kuni lehe sulgemiseni dets. 1905. Seepeale töötas V. veel ajalehtede »Vaatleja«, „Sõnumete«, »Virulase«, »Uue Virulase«, »Tähe«, »Sädeme«, okt. 1908 kuni 1914. a. kevadeni »Päevalehe«, »Koidu« ja »Aja« toimetuses, olles aa. 1908—11 ühtlasi perekondliku kirjanduse-, teaduse- ja kunsti-ajakirja »Eesti Kodu« tegevtoimetaja. Tallinnas pidas V. Evang. Noortemeeste Seltsi korraldusel kolmed pikemaaegsed eesti keele kursused (1906—08) ja Eestimaa kuberm. karskusekuratooriumi lektorina kursusi ja üksikloenguid Tallinnas ning Tallinnamaal, oli eesti keele ja kodumaa ajaloo õpetajaks G. Narusbeck'i kaubanduskoolis, õpetas tööliste õhtukoolis maa- ja loodusteadust ja kandis juhtivalt oma õlul 1910. a. laulupeo korraldamistööd. Ka töötas ta Eestimaa Rahvahariduse Seltsis algusest (1906) saadik selle juhatuses ja kirjanduseosakonnas, hiljemini kirjanduse-haruseltsis esi-